Lietas Nr. C30636016

LĒMUMS

L Ē M U M S

(Civilprocesa likuma 447.panta pirmās daļas kārtībā)

Liepājā 2017.gada 8.augustā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesneses L. Vēbere, B. Ķeire un L. Kraule

izskatīja rakstveida procesā AS "Latzemes aktīvi" iesniegto blakus sūdzību par Ventspils tiesas 2017.gada 7.jūlija lēmumu.

Civillietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a

2016.gada 22.jūnijā maksātnespējīgā AS "Reversed" (pēc reorganizācijas AS "Latzemes nekustamie īpašumi", šobrīd- AS "Latzemes aktīvi") cēlusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā maza apmēra prasību pret /persona D/ (turpmāk-atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētājs zemes nomas maksu 611,55 EUR, pievienotās vērtības nodokli 128,43 EUR, nekustamā īpašuma nodokļa kompensāciju 69,07 EUR, norādot, ka minētās summas ir parāds par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.oktobrim.

2016.gada 29.jūnijā ievesta civillieta Nr.C30636016.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma (turpmāk-CPL) 32.[1] pantu lieta nodota izskatīšanai Ventspils tiesā, kur tā saņemta 2016.gada 9.septembrī.

2016.gada 24.oktobrī saņemti rakstveida paskaidrojumi no atbildētājas, kura prasību neatzīst.

2016.gada 24.novembrī tiesa saņēmusi prasītāja atsauksmi uz atbildētāja paskaidrojumiem.

Lieta izskatīta rakstveida procesā, un Ventspils tiesa kā pirmās instances tiesa 2016.gada 1.decembrī taisījusi spriedumu, ar kuru prasība apmierināta daļēji, proti,- ar spriedumu no atbildētājas prasītāja labā piedzīts zemes nomas maksas parāds par laika periodu no 2013.gada 23.jūnija līdz 2013.gada 31.oktobrim 50,66 EUR, pievienotās vērtības nodoklis par laika periodu no 2013.gada 23.jūnija līdz 2013.gada 31.oktobrim 10,64 EUR, nekustamā īpašuma nodokļa kompensācijas parādu par laika periodu no 2013.gada 23.jūnija līdz 2013.gada 31.oktobrim 9,85 EUR, kā arī ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību 10,67 EUR jeb kopā 81,82 EUR. Ar spriedumu noteiktas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 (seši) % procentus gadā no parāda summas 71,15 EUR.

2016.gada 2.decembrī Ventspils tiesa paziņojusi pusēm, ka atbilstoši CPL 201.panta pirmajai daļai tiesa pēc savas iniciatīvas nolēmusi taisīt lietā papildspriedumu, jo konstatējusi, ka sprieduma motīvu daļā ir minēts, kādā daļā un uz kādiem pamatiem prasība tiek noraidīta, taču sprieduma rezolutīvajā daļā nav ietverta norāde uz prasības noraidīto daļu.

2016.gada 13.decembrī Ventspils tiesa taisījusi papildspriedumu lietā, nospriežot papildināt sprieduma rezolutīvo daļu ar tekstu: "Noraidīt [..] prasību [..] daļā par 737,90 EUR piedziņu par zemes nomas maksu, pievienotās vērtības nodokļa un nekustamā īpašuma kompensācijas parādu par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 22.jūnijam".

2016.gada 20.decembrī prasītājs iesniedzis Ventspils tiesā apelācijas sūdzību par 2016.gada 1.decembra spriedumu, norādot, ka pārsūdz spriedumu prasības noraidītajā daļā, t.i. par parādu 737,90 EUR apmērā.

Ventspils tiesas tiesnesis 2016.gada 22.decembrī, pamatojoties uz CPL 440.[6] pantu, atteicies pieņemt apelācijas sūdzību, jo nav bijusi samaksāta valsts nodeva, lēmums stājies spēkā, jo nav pārsūdzams.

Līdz ar ko Ventspils tiesas 2016.gada 1.decembra spriedums stājies spēkā 2016.gada 22.decembrī.

2016.gada 29.decembrī Ventspils tiesā saņemta prasītāja apelācijas sūdzība par 2016.gada 13.decembra papildspriedumu, kura nosūtīta uz Kurzemes apgabaltiesu.

Trīs Kurzemes apgabaltiesas tiesneši, pamatojoties uz CPL 440.[8] panta septīto daļu, atteikušies ierosināt apelācijas tiesvedību pēc prasītāja iesniegtās apelācijas sūdzības par Ventspils tiesas 2016.gada 13.decembra papildspriedumu.

Līdz ar ko Ventspils tiesas 2016.gada 13.decembra papildspriedums stājies spēkā.

[1.] 2017.gada 4.aprīlī Ventspils tiesa saņēmusi prasītāja pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem (lietas 103.-105.lapa).

[1.1.] Par jaunatklātu apstākli CPL 479.panta 1.punkta izpratnē prasītājs uzskata to, ka 2017.gada 19.martā ir stājies spēkā 2017.gada 27.februāra Daugavpils tiesas spriedums lietā Nr.C28283416, ar kuru tiesa ir pilnībā apmierinājusi prasītāja prasību pret citu /adrese/ dzīvokļa īpašnieci, atzīstot, ka atbildētāja iebildumi par noilgumu pēc Komerclikuma 406.panta ir nepamatoti.

Tas, ka šis apstāklis atzīstams par jaunatklātu apstākli, prasītāja ieskatā, izriet no judikatūras atziņām, kas izteiktas Augstākās tiesas 2016.gada 22.novembra spriedumā lietā SKC-226/2016.

Prasītājs izteicis apgalvojumu, ka minētais Daugavpils tiesas spriedums ir atzīstams par jaunatklātu apstākli citās agrāk izskatītās lietās, kurās strīds izriet no tās pašas civiltiesiskās attiecības tikai pret citiem kopības sastāvā esošajiem dzīvokļu īpašniekiem.

[1.2.] Pieteikumā prasītājs citējis atziņas, kas izteiktas lietā SKC-1844/2016, un secinājis, ka Ventspils tiesas 2016.gada 1.decembra spriedums neatbilst judikatūrai, kas ir pretrunā CPL 5.panta sestajai daļai.

[1.3.] Prasītājs piekrīt atziņai, ka judikatūras maiņa pati par sevi nav jaunatklāts apstāklis CPL 479.panta izpratnē, taču konkrētajā gadījumā ir runa par vienlīdzības principa nodrošināšanu vienas civiltiesiskās attiecības ietvaros.

Tā kā prasītājs vērsās tiesās pret visiem /adrese/ kopīpašniekiem, kopumā dažādās Latvijas tiesās tika ierosinātas ap 40 lietas, no kurām ¾ jau izskatītas, un šajās lietās prasības tikušas vai nu apmierinātas, vai nu izbeigtas tiesvedības, jo atbildētāji parādus ir samaksājuši, bet tikai vienā, t.i. Ventspils tiesas 2016.gada 1.decembra spriedumā prasība tika noraidīta, jo tiesa konstatēja noilgumu, prasītājs uzskata, ka šāda situācija neatbilst vienlīdzības principam un nav pieļaujama.

[1.4.] Turklāt Augstākās tiesas Civillietu departamenta norādītais tiesiskuma nodrošināšanas procesuālais instruments jau ir pārbaudīts tiesu praksē, jo Rīgas apgabaltiesa 2017.gada 9.martā ir apmierinājusi zemes īpašnieka blakus sūdzību un ir atcēlusi pirmās instances tiesas lēmumu lietā Nr.C30669915, norādot, ka saskaņā ar lietā SKC-226/2016 nodibināto judikatūru būtiski atšķirīgs spriedums pret kopparādnieku ir vērtējams kā jaunatklāts apstāklis lietā.

[1.5.] 2017.gada 5.jūlijā prasītājs rakstveidā informējis tiesu, ka ir pilnībā vai daļēji stājušies spēkā vēl vairāki citi tiesu nolēmumi, kuros secināts, ka nav pamats uzskatīt, ka šajā tiesiskajā attiecībā ir iestājies noilgums, kas atbilstoši lietā Nr. SKC- 226/2016 secinātajam ir kārtējais jaunatklātais apstāklis šajā lietā, tostarp:

- 04.04.2017 spriedums lietā C30618916,
- 06.04.2017. spriedums lietā C30596216,
- 24.04.2017 spriedums lietā C30627716,
- 13.04.2017 spriedums lietā C29539316,
- 19.04.2017 spriedums lietā C30430216,
- 25.04.2017. spriedums lietā C30426416,
- 03.05.2017. spriedums lietā C30590916,
- 10.05.2017. spriedums lietā C28302916,
- 12.05.2017. spriedums lietā C30745116.

[2.] Ar Ventspils tiesas 2017.gada 7.jūlija lēmumu pieteikums noraidīts, jo tiesa atzinusi, ka prasītāja pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nav pamatots un ir noraidāms.

[2.1.] Tiesa secinājusi, ka prasītājs savu pieteikumu nav pamatojis ar konkrētu CPL 479.panta punktu un arī tiesa, pārbaudot prasības pieteikuma saturu, nekonstatē nevienu no CPL 479.pantā norādītajiem apstākļiem.

[2.2.] Tiesas ieskatā, nav pamatota atsaukšanās uz judikatūras atziņām, kas izteiktas lietā SKC-226/2016, jo šajā spriedumā norādīts, ka tas, ka judikatūras maiņa nav jaunatklāts apstāklis CPL 479.panta izpratnē, ir atzīts tiesību doktrīnā (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.? 60.1 nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 877.lpp.*), nostiprinājies tiesu praksē (*sk., piemēram, Senāta 2010.gada 5.novembra lēmumu lietā Nr. SJC-10/2010*), un Civillietu departaments šajā jautājumā viedokli negroza.

Tiesa konstatējusi, ka minētais Augstākās tiesas nolēmums pieņemts lietā par civiltiesiskām attiecībām, kas nav attiecināms uz daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem.

[2.3.] Tā kā šajā lietā prasība celta pret daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieci /persona D/, tad secināms, ka konkrētais kasācijas instances tiesas paplašinātā sastāva nolēmums nav atzīstams par jaunatklātu apstākli AS "Latzemes nekustamie īpašumi" maza apmēra prasībā pret /persona D/.

[2.4.] Nav pamatota prasītāja atsaukšanās uz Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 9.marta lēmumu lietā Nr. C30669915, ar kuru tika atcelts Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmums par atteikumu pieņemt pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, jo, izskatot pieteikumu pēc būtības, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar 2017.gada 10.aprīļa lēmumu pieteikumu noraidījusi, atzīstot, ka pieteikumā norādītie apstākļi nav atzīstami par jaunatklātiem apstākļiem CPL 479.panta izpratnē, un šis lēmums 2017.gada 28.aprīlī stājies likumīgā spēkā.

[3.] Blakus sūdzību par šo lēmumu iesniedzis prasītājs, blakus sūdzībā piesakot lūgumu atcelt lēmumu.

[3.1.] Tiesa kļūdījusies, secinot, ka pieteikumā nav minēti konkrēti apstākļi, kuri uzskatāmi par jaunatklātiem CPL 479.panta izpratnē. Augstākā tiesa lietā SKC-226/2016 ir uzsvērusi, ka CPL 59.nodaļā paredzētais procesuālais mehānisms ir izmantojams, lai nodrošinātu vienlīdzības principa ievērošanu vienas civiltiesiskās attiecības ietvaros (sprieduma 8.2.punkts).

[3.2.] Vienā un tajā pašā tiesiskajā attiecībā (starp zemes īpašniekiem un ēkas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem) visās tiesās, kurās strīdi jau izskatīti, tiesas atzinušas, ka nav iestājies noilgums. Arī judikatūra šajā sakarā ir formulēta 2016.gada 4.marta spriedumā lietā SKC-40/2016.

[3.3.] Nav attaisnojama situācija, kad vienas tiesiskās attiecības subjektiem tiek piemērots atšķirīgs regulējums. No visām tiesās izskatītajām lietām tikai vienai /adrese/ īpašniecēm (atbildētājai lietā) nav jāmaksā parāds, jo tiesa konstatējusi noilguma iestāšanos, kas norāda uz tiesas pieļautu rupju kļūdu, kas labojama ar konkrētu mehānismu-lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātu apstākli.

[3.4.] Blakus sūdzības iesniedzējs izslēdz citu alternatīvu vienlīdzības un tiesību uz taisnīgu tiesu principu nodrošināšanai, jo disciplinārlietas vai kriminālprocesa uzsākšana pret tiesnešiem, kuru taisījuši kļūdainus un judikatūrai neatbilstošus nolēmumus, uzsākšana nav efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis.

[4.] Tiesas kolēģija, izskatot blakus sūdzību rakstveida procesā, atzīst, ka apstrīdētais lēmums atceļams pilnīgi un pieteikums izlemjams pēc būtības, to apmierinot.

[4.1.] Saskaņā ar CPL 482.panta pirmo daļu, izskatot pieteikumu, tiesa pārbauda, vai apstākļi, kurus norādījis pieteicējs, atzīstami par jaunatklātiem saskaņā ar šā likuma 479.pantu.

Tiesas kolēģija nevar pievienoties pirmās instances tiesas atziņai, ka prasītājs savu pieteikumu nav pamatojis ar konkrētu CPL 479.panta punktu.

Pieteikumā skaidri un nepārprotami ir noradīts, ka tas tiek iesniegts, pamatojoties uz CPL 479.panta 1.punktu.

Pieteikumā prasītājs aprakstījis apstākļus, kuri, viņa ieskatā, norāda uz to, ka CPL 479.panta 1. punktā ietvertā tiesību norma interpretējama un piemērojama, izejot no tiesiskās vienlīdzības principa un Augstākās tiesas 2016.gada 22.novembra spriedumā lietā SKC-226/2016 izteiktajām atziņām.

Šādā tvērumā pirmās instances tiesa pieteikumu nav izlēmusi.

[4.2.] CPL 479.panta 1. punktā ietvertā norma paredz, ka par jaunatklātu apstākli tiek atzīti būtiski lietas apstākļi, kas pastāvēja lietas izskatīšanas laikā, bet nebija un nevarēja būt zināmi pieteikuma iesniedzējam.

Lai atzītu apstākli par jaunatklātu CPL 479.panta 1.punkta nozīmē, tam jāatbilst šādām pazīmēm: pirmkārt, tas var ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības par labu pieteicēja tiesībām, otrkārt, tam bija jāpastāv lietas izskatīšanas laikā un, treškārt, tas nebija un nevarēja būt zināms pieteikuma iesniedzējam (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 23.janvāra lēmumu lietā Nr.SJC - 1/2014, 2015.gada 27.februāra lēmumu lietā Nr.SJC - 1/2015, 2015.gada 29.decembra lēmumu lietā Nr. SJC - 34/2015*).

Nav divu domu par to, ka judikatūras maiņa nav jaunatklāts apstāklis CPL 479.panta izpratnē, jo tas atzīts gan tiesību dogmās, gan

judikatūrā, gan tiesu praksē.

Taču izskatāmā pieteikuma sakarā nav runa par judikatūras maiņu, bet gan par to, vai tiesai, izlemjot pieteikumu, jāņem vērā tās judikatūras atziņas, kas izteiktas Augstākās tiesas 2016.gada 22.novembra spriedumā lietā SKC-226/2016.

Tiesas kolēģija pievienojas apstrīdētajā lēmumā izteiktajam secinājumam, ka minētais Augstākās tiesas nolēmums pieņemts lietā par civiltiesiskām attiecībām, kas nav attiecināms uz daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem.

Taču minētais Augstākās tiesas nolēmums, kas taisīts paplašinātā tiesnešu sastāvā, satur arī vispārīga rakstura atziņas, kas attiecas uz tiesiskās vienlīdzības principa izpratni konkrētas kategorijas lietās.

Cita starpā šajā spriedumā (8.1. rindkopa) norādīts, ka vienlīdzība „likuma" priekšā attiecas arī uz gadījumu, kad likumu piemēro tiesa. Atziņas pamatošanai izdarīta atsauce uz tiesību zinātnieku atziņām par to, ka tiesiskās vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienādai, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai. Šādi tiesiskās vienlīdzības principu izprot gan Eiropas Justīcijas tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa, gan demokrātisko valstu konstitucionālās tiesas. Šai vienkāršajai un klasiskajai tiesiskās vienlīdzības principa pamatizpratnei ir pievienojusies arī Satversmes tiesa (*sk. E.Levits. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Par līdztiesību likuma un tiesas priekšā un diskriminācijas aizliegumu. Par Satversmes 91.pantu. „Latvijas Vēstnesis", 2003.gada 8.maijs, Nr.68, 19.-20.lpp.*).

Augstākā tiesa atzinusi, ka zemes piespiedu noma ir civiltiesiskā attiecība, kurā piedalās divi civiltiesību subjekti: zemes īpašnieks (īpašnieki) no vienas puses un ēkas īpašnieks (īpašnieki vai dzīvokļu īpašnieku kopība) – no otras. Tam, vai zemes īpašnieks ceļ prasību pret dzīvokļu īpašnieku kopību, vai pret katru dzīvokļa īpašnieku atsevišķi, nav nozīmes, jo starp pusēm pastāv viena civiltiesiskā attiecība. Vienīgā atšķirība, ka otrajā gadījumā saistību apmērs ir individualizēts atbilstoši katra dzīvokļa īpašnieka domājās daļas lielumam pret visu kopīpašumu (sprieduma 8.2.rindkopa).

Gan civillietā, kurā Augstākā tiesa taisījusi minēto spriedumu, gan izskatāmajā civillietā, kurā jāizlemj pieteikums par jaunatklātiem apstākļiem, prasības priekšmets un pamats ir identiski, līdz ar ko tiesas kolēģija konstatē, ka ir jāņem vērā judikatūras atziņa, un jāsecina, ka visās tajās civillietās, kuras ierosinātas sakarā ar viena un tā paša zemes īpašnieka prasībām par nomas maksājumu parāda, kas izveidojies vienā un tajā pašā laika periodā, piedziņu no vienas un tās pašas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem kā kopparādniekiem, strīds pastāv vienas civiltiesiskas attiecības ietvaros, kas savukārt nozīmē, ka tiesas spriešanā ir jāievēro tiesiskās vienlīdzības princips, neatkarīgi no tā, ka prasītājs cēlis atsevišķu prasību pret katru no dzīvokļa īpašniekiem un lietu iztiesāšana norit dažādās pirmo instanču tiesās.

[4.3.] Kā redzams no Tiesu informācijas sistēmas datiem, konkrētais prasītājs dažādās pirmo instanču tiesās cēlis vairākas prasības pret daudzdzīvokļu mājas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem, prasījumi visās lietās identiski (zemes nomas parāds, pievienotās vērtības nodoklis, nekustamā īpašuma kompensācija, parāda veidošanās posms: 2010.gada 1.janvāris līdz 2013.gada 31.oktobrim, izņemot tos gadījumus, kad kāds no dzīvokļu īpašniekiem ieguvis vai atsavinājis sev piederošo īpašumu šī perioda ietvaros), arī juridiskais pamatojums ir identisks, proti,- tas izriet no piespiedu zemes nomas attiecībām.

Šajā sakarā tiesas kolēģija gan konstatē, ka prasītājs pieteikumā un blakus sūdzībā pieminējis arī tādas civillietas, kurās nav izšķirti strīdi par to pašu civiltiesisko attiecību, kas izskatāmajā lietā, jo pieminētas tiek civillietas, kurās prasītājs cēlis prasības pret citu daudzdzīvokļu māju dzīvokļu īpašniekiem (/adrese//adrese A/ u.tml.).

Tiesas kolēģija Tiesu informācijas sistēmā ir pārbaudījusi tiesu nolēmumus tajās civillietās, kuras jau izskatītās attiecībā uz konkrēto daudzdzīvokļu māju, un konstatējusi, ka lielākajā daļā lietu spriedumi ir stājušies spēkā,- prasības apmierinātas. Taču ir lietas, kurās vēl gala nolēmumi nav stājušies spēkā, taču vienīgi izskatāmajā civillietā pirmās instances tiesa noraidījusi prasību uz diviem juridiskiem pamatiem: 1) sakarā ar noilguma iestāšanos un 2) sakarā ar to, ka parāds jau piedzīts no cita tiesību subjekta (daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotāja), un šis spriedums stājies spēkā.

Taču vairākās lietās, kurās risināti strīdi par to pašu civiltiesisko attiecību, tiesu nolēmumi, ar kuriem prasības tika apmierinātas, ir stājušies likumīgā spēkā pirms Ventspils tiesas 2016.gada 1.decembra sprieduma taisīšanas, piemēram,- 2016.gada 27.jūnijā stājies spēkā Rēzeknes tiesas 2016.gada 2.jūnija spriedums lietā C30444616, 2016.gada 29.novembrī stājies spēkā Jēkabpils rajona tiesas 2016.gada 8.novembra spriedums lietā Nr.C16082716, 2016.gada 7.septembrī stājies spēkā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 17.augusta spriedums lietā Nr.C30437316, 2016.gada 28.jūnijā stājies spēkā Aizkraukles rajona tiesas 2016.gada 2.jūnija spriedums lietā Nr.C30427416, 2016.gada 10.maijā stājies spēkā Saldus rajona tiesas 2016.gada 19.aprīļa spriedums lietā Nr.C34029616 u.tt.

Šim apstāklim tiesas kolēģijas ieskatā ir būtiska nozīme, izlemjot tiesā iesniegto pieteikumu.

Latvijas Republikas tiesību sistēma atrodas kontinentālās Eiropas (romāņu- ģermāņu) tiesību lokā, kas neparedz, ka tiesas spriedums vienā lietā ir obligāti saistošs citām tiesām, arī gadījumos, kad strīda priekšmets ir līdzīgs.

Taču lai nodrošinātu tiesiskās paļāvības un tiesiskās vienlīdzības principu ievērošanu, valstij ir jānodrošina tiesas nolēmumu paredzamība, šajā sakarā likumdevējs ir noteicis, ka, piemērojot tiesību normas, tiesai jāņem vērā judikatūra.

Vienlīdzība "likuma" priekšā attiecas arī uz gadījumu, kad likumu piemēro tiesa. Šajā sakarā Augstākā tiesa norādījusi, ka, ievērojot tiesiskās vienlīdzības principu un tiesības uz taisnīgu tiesu, tiesai būtu jāpieliek pūles, lai līdzīgi gadījumi tiktu izlemti līdzīgi, jo procesa dalībniekiem ir tiesības sagaidīt un paļauties, ka tie tiesā saņems vienādu taisnību visos līdzīgos gadījumos (Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 6. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-482/2015 1. tēze).

Tiesas kolēģija šajā sakarā atzīst, ka pirmās instances tiesai, izskatot konkrēto lietu, bija jāpieliek pūles, lai izskatāmo lietu izlemtu līdzīgi, jo civiltiesiskais strīds pastāv vienas civiltiesiskas attiecības ietvaros, bet dažādās civillietās. Citiem vārdiem sakot, tiesai bija jāpārliecinās, kāda ir tiesu prakse šajās no viena un tā paša civiltiesiskā strīda izrietošajās lietās.

Minētais noteikti nenozīmē, ka tiesa nebija tiesīga spriest atšķirīgi, taču tiesas spriedums nesatur argumentus attiecībā uz to, kādēļ tiesa taisījusi atkāpi no tiesu prakses.

[4.4.] Pirmās instances tiesa, 2016.gada 1.decembrī noraidot prasību daļā par parāda piedziņu par laika periodu līdz 2012.gada 30.jūnijam, atsaukusies uz to, ka 2016.gada 15.aprīlī ir stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr. Nr. C30716311.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa pamatoti piešķīrusi šim spēkā esošajam sprieduma prejudiciālu nozīmi izskatāmajā lietā, jo spriedumā konstatēts, ka starp zemes gabala /ielu nosaukums/, kadastra Nr. /numurs A/, īpašniekiem un vairāku dzīvojamo ēku Rīgā, tanī skaitā /adrese/ dzīvokļu apsaimniekotāju SIA "Tomo Nami" pastāv piespiedu zemes nomas tiesiskās attiecības. Ar šo spriedumu no SIA "Tomo Nami" par labu maksātnespējīgajai AS „Reversed" (prasītājs izskatāmajā lietā) piedzīts parāds, kas sastāv no zemes gabala nomas maksas par laika periodu no 2011. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 30. jūnijam, attiecīgā summā arī PVN un nekustamā īpašuma kompensācija par minēto periodu. Piedzītajā summā ietilpst arī tā parāda daļa, kas attiecināma uz nekustamo īpašumu /adrese/.

Nodibinot, ka ar spēkā esošu spriedumu ir nodibināti konkrēti fakti, pirmās instances tiesa, atsaucoties uz CPL 203.panta trešo daļu, atzinusi, ka nav pamata apmierināt parāda piedziņas prasību par to pašu priekšmetu un to pašu periodu.

Taču pirmās instances tiesa šajā sakarā nav ņēmusi vērā apstākļus, kuri pastāvēja lietas izskatīšanas laikā, bet konkrēti:

Ir ticis uzsākts SIA "Tomo Nami" maksātnespējas process. Prasītājs ir pieteicis kreditora prasījumu SIA "Tomo Nami" maksātnespējas procesā. SIA "Tomo Nami" maksātnespējas procesā 2015. gada 27. oktobrī tika sagatavots un kreditoriem nosūtīts ziņojums par mantas neesamību,

līdz ar to ir nodibināts, ka nebūs iespējams apmierināt pieteikto prasītāja kreditora prasījumu.

Šie fakti izriet no citās lietās taisītiem tiesu nolēmumiem, taču tie ir pārbaudāmi izskatāmajā lietā, lai tiesa varētu pareizi izspriest strīdu.

Līdz ar ko pirmās instances tiesai, šajā daļā noraidot prasību uz konkrētajiem pamatiem, bija jāņem vērā judikatūras atziņas, jo to par pienākumu tiesai uzliek CPL 5.panta piektā daļa, vēl jo vairāk tādēļ, ka citās civillietās, kurās viens un tas pats prasītājs cēlis prasības pret citiem /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem, šī judikatūra ir tikusi ņemta vērā.

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016. gada 22. novembra spriedumā lietā Nr. SKC-226/2016 paplašinātā sastāvā līdzīgā lietā norādīja, ka tikai gadījumā, kad būs izsmeltas visas likumā paredzētās iespējas un pastāvēs objektīvi šķēršļi izpildīt likumīgā spēkā stājušos spriedumu pret apsaimniekotāju, zemes gabala īpašniekam saglabājas tiesības vērsties pret dzīvokļu īpašniekiem un nesaņemto atlīdzinājumu par īpašuma lietošanu prasīt kā zaudējumus (sprieduma 7.4.rindkopa).

[4.5.] Pirmās instances tiesa, 2016.gada 1.decembrī, noraidot prasību daļā par parāda piedziņu par laika periodu līdz 2013.gada 22.jūnijam, atsaukusies uz to, ka saistība izbeigusies ar noilgumu un piemērojamā tiesību norma ir Komerclikuma 406.pants.

Šajā sakarā tiesas kolēģija konstatē, ka tiesa spriedumu šajā daļā nenoliedzami ir pamatojusi ar juridiskiem argumentiem un apsvērumiem, taču spriedums nesatur argumentus un pamatojumu attiecībā uz to, kādēļ konkrētajā lietā tiesa piemērojusi acīmredzami atšķirīgu tiesisko risinājumu vienas civiltiesiskās attiecības ietvaros un nav vadījusies pēc judikatūras atziņām.

Kā minēts iepriekš, no Tiesu informācijas sistēmas datiem tiesas kolēģija nodibina, ka viens un tas pats prasītājs cēlis dažādās pirmo instanču tiesās analoģiska jeb identiska satura prasības (prasības priekšmets un pamats ir viens un tas pats) pret daudzdzīvokļu mājas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem.

Laikā, kad pirmās instances tiesa izskatīja konkrēto civillietu, pastāvēja konkrēts apstāklis, proti,- šajās lietās prasības tika apmierinātas, cita starpā, tajās civillietās, kurās atbildētāji cēla iebildumus uz prasību, pamatojoties uz noilguma iestāšanos pēc Komerclikuma 406.panta, tiesas atzina, ka pušu saistības ir radušās nevis tiesiska darījuma rezultātā, bet pēc likuma, līdz ar to, pušu tiesiskās attiecības regulē vispārējās tiesību normas, tas ir, Civillikuma 1895.pantā noteiktais 10 gadu noilguma termiņš.

Nenoliedzami pirmās instances tiesai bija tiesības taisīt no tiesu prakses atšķirīgu nolēmumu, taču, noraidot prasību uz konkrētajiem pamatiem, bija jāņem vērā judikatūras atziņas, jo to par pienākumu tiesai uzliek CPL 5.panta piektā daļa.

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016. gada 4. marta spriedumā lietā Nr.SKC-40 norādījis, ka [..] komercdarījuma noslēgšanai piemērojami Civillikuma noteikumi par tiesiskajiem darījumiem. Nozīmīgākie no tiem ir noteikumi par gribas izteikumu (Civillikuma 1427. pants un turpm. p.), kā arī normas par līdzēju vienošanos (Civillikuma 1533. pants un turpm. p.). Tātad komercdarījumā, tāpat kā jebkurā citā tiesiskā darījumā, saskaņā ar Civillikuma 1427. pantu ir nepieciešams brīvi pausts personas gribas izteikums. Konkrētajā gadījumā starp pusēm pastāv zemes piespiedu nomas tiesiskās attiecības. Tas nozīmē, ka nomas attiecībām ir piespiedu raksturs, jo tās pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieka gribas, proti, zemes īpašnieka tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu ierobežo speciālās tiesību normas situācijās, ja uz tā zemes īpašuma atrodas citai personai piederošs ēku īpašums. Tādējādi uz likuma pamata pastāvošas nomas tiesiskās attiecības nevar kvalificēt kā komercdarījumus. Faktiski šādā situācijā atlīdzība nomas maksas veidā pēc juridiskās dabas pielīdzināma maksājumam par zemes īpašuma aprobežojumu (sprieduma 12.4.rindkopa).

[4.6.] Pamatojoties uz minēto, tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedums, kuru atcelt sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem lūdz prasītājs, ir taisīts, atkāpjoties no pastāvošās tiesu prakses citās lietās, kurās tikušas risinātas vienas un tās pašas civiltiesiskās attiecibas starp prasītāju kā zemes īpašnieku un /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem par vienu un to pašu priekšmetu un uz vienu un to pašu juridisko pamatu, līdz ar ko tiek nodibināts tiesiskās vienlīdzības principa pārkāpums.

Turklāt konkrētajā spriedumā tiesa nav pamatojusi atkāpšanos no pastāvošās tiesu prakses.

Vienlaicīgi tiesa nav ievērojusi judikatūru, un spriedums nesatur argumentus, kuru dēļ tiesa izskatāmajā lietā atkāpusies no tās. Šajā sakarā tiesas kolēģija par pareizu un tiesību sistēmai atbilstošu atzīst atziņu, kas izteikta Augstākās tiesas 2015.gada 22.septembra spriedumā lietā SKC-2778/2015, proti,-lai gan tiesai judikatūra ir jāņem vērā, tiesa ir neatkarīga un tādēļ nav absolūti saistīta ar judikatūru: tā var no judikatūras atkāpties, ja tam ir pamatoti iemesli, tomēr šādos gadījumos tiesai atkāpšanās no judikatūras ir jāmotivē.

[4.7.] Apelācijas instances tiesa maza apmēra prasību lietās ir pēdējās instances tiesa, jo šajās lietās nevar tikt iesniegtas kasācijas sūdzības. Minētajam apstāklim, tiesas kolēģijas ieskatā, ir būtiska nozīme, izlemjamajā jautājumā, jo apelācijas instances tiesai ir jācenšas nodrošināt vienādu tiesu praksi civillietās, kurās ir vienādi faktiskie un tiesiskie apstākļi .

Efektīvākais instruments ir jautājuma lemšana par apelācijas tiesvedības ierosināšanu, ja tiek iesniegtas apelācijas sūdzības.

Ar šo mehānismu nav iespējams nodrošināt konkrēto mērķi, jo prasītājs, iesniedzot apelācijas sūdzību, nesamaksāja valsts nodevu CPL noteiktajā apmērā un kārtībā, līdz ar ko apelācijas sūdzība tika atzīta par neiesniegtu un 2016.gada 1.decembra spriedums stājās spēkā.

Tam apstāklim, ka trīs Kurzemes apgabaltiesas tiesneši atteicās ierosināt apelācijas tiesvedību par 2016.gada 13.decembra papildspriedumu, nav nekādas nozīmes, jo pirmās instances tiesai faktiski nebija nekāda pamata taisīt papildspriedumu lietā, jo visi apstākļi, argumenti un apsvērumi attiecībā uz prasības noraidīto daļu bija ietverti 2016.gada 1.decembra spriedumā. Sprieduma rezolutīvā daļa bija skaidra un nepārprotama, proti,- prasība tika apmierināta daļēji, jo no atbildētāja prasītāja labā tika piedzīta konkrēta daļa no parāda (minēts parāda veids, periods un summa).

Tātad ir stājies spēkā pirmās instances tiesas spriedums, kas nav ticis pārsūdzēts apelācijas kārtībā.

Augstākā tiesa lietā SKC-226/2016 ir atzinusi, ka situāciju, kad vienas tiesiskās attiecības subjektiem (dzīvokļu īpašniekiem kā kopparādniekiem) ar tiesas starpniecību tiek nodibinātas atšķirīgas juridiskās sekas, nevar atzīt par atbilstošu tiesiskās vienlīdzības principam un tiesībām uz taisnīgu tiesu. Kā iepriekš jau norādīts, vienlīdzības princips prasa likuma piemērotājam visos vienādos gadījumos likumu interpretēt tā, lai nonāktu pie tāda paša (taisnīga, pareiza) rezultāta. Līdz ar to nav attaisnojams, ka vairākiem parādniekiem, kas ir vienas tiesiskās attiecības subjekti, strīda risinājums ir atšķirīgs – vienam tiek noteikta saistība maksāt, bet citi no saistības maksāt tiek atbrīvoti (sprieduma 8.5. rindkopa).

Lai atrisinātu šo situāciju Augstākā tiesa nāca pie slēdziena, ka, lai arī CPL šāds gadījums nav reglamentēts, risinājums panākams, izmantojot procesuālo mehānismu, kas iekļauts CPL 59.nodaļā.

Pēc analoģijas arī apelācijas instances tiesa nāk pie atziņas, ka, neskatoties uz to, ka lietā nodibinātie apstākļi nav atzīstami par jaunatklātiem apstākļiem CPL 479.panta 1.punkta izpratnē, tomēr spriedums prasības noraidītajā daļā atceļams nolūkā nodrošināt vienlīdzības principa nodrošināšanu.

Izskatāmajā lietā par jaunatklātu apstākli atzīstams tas, ka citās agrāk izskatītajās civillietās, kurās strīds izriet no vienas un tās pašas civiltiesiskās attiecības, tikai pret citiem kopības sastāvā esošiem dzīvokļu īpašniekiem, tikuši taisīti atšķirīgi nolēmumi.

Atceļot spriedumu prasības noraidītajā daļā, vienlaicīgi atceļams arī lietā taisītais papildspriedums, lai nerastos juridiska kolīzija, jo ar papildspriedumu nav izšķirts pēc būtības neviens prasījums, līdz ar ko izskatāmajā lietā papildsprieduma spēkā esamība ir neatraujami saistīta ar nolēmumu, ar kuru strīds tiek izšķirts pēc būtības.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pieteikumā tiesai pieteiktais lūgums atjaunot tiesvedību lietā, ko, parakstot pieteikumu, izteikusi persona, kura vienlaicīgi ir arī zvērināts advokāts, ir juridiski nekorekts, jo tas neatbilst CPL 482.panta otrās daļas regulējumam, proti,- konstatējot jaunatklātus

apstākļus, tiesa atceļ tiesas nolēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un nodod lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, nevis lemj par tiesvedības atjaunošanu.

Turklāt nav nekāda tiesiska pamata sprieduma atcelšanai prasības apmierinātajā daļā.

[4.8.] Atbilstoši CPL 478.panta septītajai daļai, atceļot apstrīdēto tiesas nolēmumu pilnīgi vai daļēji, tiesai jāatmaksā iemaksātā drošības nauda, līdz ar ko prasītājam atmaksājama 2017.gada 4.aprīlī iemaksātā drošības nauda 300 EUR apmērā (lietas 106.lapa).

Pamatojoties uz minēto un Civilprocesa likuma 478.panta septīto daļu, 479.panta 1.punktu, 482.pantu, 447.panta pirmo daļu, 447.[1] pantu un 448.panta pirmās daļas 3.punktu, kā arī 449.panta pirmo daļu, tiesas kolēģija,

n o l ē m a

Atcelt pilnībā Ventspils tiesas 2017.gada 7.jūlija lēmumu, ar kuru noraidīts AS "Latzemes aktīvi" pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Atcelt Ventspils tiesas 2016.gada 1.decembra sprieduma daļā, ar kuru tiesa noraidījusi AS "Latzemes nekustamie īpašumi" prasību pret /persona D/ par parāda 737,90 EUR piedziņu, vienlaicīgi atceļot arī Ventspils tiesas 2016.gada 13.decembra papildsprieduma, un nodot civillietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Ventspils tiesā kā pirmās instances tiesā.

Atmaksāt AS "Latzemes aktīvi", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, drošības naudu 300 EUR apmērā, kas iemaksāta 2017.gada 4.aprīlī ar maksājuma dokumentu Nr.1296.

Lēmums nav pārsūdzams.

Pilns lēmuma teksts izgatavots 2017.gada 8.augustā.

Tiesnese L. Vēbere

Tiesnese B. Ķeire

Tiesnese L. Kraule